

TEGUDEROHKE SUVI

Kaunis Eestimaa suvi on otsa saanud. Septembrikuuga algas uus õppeaasta tuhandetele lastele ja üliõpilastele. Sirvides meie liikmes-ühingutelt saadud informatsiooni, selgub, et suvi ei olnud mitte ainult puhkamiseks, vaid tegevus on olnud väga mitmekesine ja huvitav. Käesolevas infolehes võime lugeda artikleid Läänemaa-,

Pärnumaa-, Saaremaa-, Jõhvi ja teiste Vaegkuuljate Ühingute poolt läbiviidud üritustest. Noorte vaegkuuljate reisirühmad olid ka Euroopa kaugematesse ja kaunimatesse paikadesse. Juuniku alguses olid Viljandi lähedal koos meie liikmes-ühingute juhid ja juhatuse liikmed. EVL Juhatuse esimees Andrus Helenurm osales mitmetel EPI Koja poolt korraldatud koolitustel ja nõupidamistel.

Juba enne suve algust sai tehtud ettevalmistusi Rootsi (Värmlandi) ja Norra (Hedmargi) vaegkuuljate ja pensionäride rühma külaskäiguks Eestisse. Öpiringides õpiti eelnevalt tundma Eesti kultuuri ja ajalugu. Tutvumisreisil oldi Tallinnas ja Rakveres.

Suvel läbiviidud ürituste mahu poolest on olnud kõige aktiivsemad Jõhvi vaegkuuljad ja pensionärid Hilja Makara juhendamisel. Põlvamaa vaegkuuljad käisid juulikuus Setu talumuuseumis, osaleti käsitöö õpitubades. Augustis oldi taas Setu Kuningriigi päevadel Meremäel, kohtuti ka vabariigi Presidendipaariga. Võrumaa vaegkuuljate suveüritused piirdusid Võru- ja Valgamaaga. Suvine pereüritus toimus Munamäe läheduses asuvas Vaskna turismitalus. Augustis tehti pikem ekskursioon Pikajärve mõisa ja tuntud Leigo

järve äärde. Nõmme Vaegkuuljate Seltsi liikmed Rein Järve juhtimisel olid õppeseminaridel Aegviidus ja Mustjões. Jõgeva-, Valgamaa- ja Järvamaa vaegkuuljad osalesid oma maakonna Puuetega Inimeste Koja poolt organiseeritud suvepäevadel. Saarlaste suvistest ettevõtmistest kirjutab Eda Põld pikemalt käesolevas infolehes.

Juba on alanud ka sügishooaja üritused. Rapla Vaegkuuljate Seltsi koosolekul 25. septembril tehakse kokkuvõtteid organisatsiooni kümnest tegevusaastast. Antakse välja ka infoleht "10 aastat EVKÜ Rapla Seltsi". Oktoobrikuus läbiviidava kuulmisnädala raames tuleks keskenduda maakondades ja linnades esmajärjekorras lahendamist vajavatele vaegkuuljate probleemidele. Vaegkuuljate ühingute liikmed on valdavalt vanemaealised ning paljud omavad peale kuulmispuude veel teisi puudeid. Soovitaksime tutvuda uue valmiva sotsiaaltoetuse seaduse muudatustega. 18. septembril Eesti Puuetega Inimeste Keskuses toimub selleteemaline infotund. Mida toob veel aasta 2007 ja järgnevad aastad eakatele

inimestele? Kuidas edaspidi toime tulla, kui hinnad muudkui tõusevad! Kuigi töötgemise poolest oleme Euroopas justkui esirinnas, jääme pensionide suuruselt ikka viimaste hulka!

Et mitte jääda lootma praegu veel kõiki abivajajaid mitterahuldavale sotsiaalabile, tuleks igal ühel mõelda oma tervise ja tegutsemisvõime säilitamisele, võimaluse korral ka tugevdamisele.

Uno Taimla

JÕHVI VÜ SUVI

Jõhvi Vaegkuuljate Ühingu Juhatus tegi juba varakult ettevalmistusi mitme ühisürituse ja ekskursiooni läbiviimiseks selle aasta kevad-suvel. Ühtlasi on meie liikmetel alati olnud võimalus osaleda Pensionäride Ühenduse ettevõtmistes.

Üks suuremaid väljasõite toimus juulis laevaga Vironia Sillamäelt Kotka merepäevadele. Ülesõit kestis kuus tundi. Reisijatesalongis oli võimalik vaadata telesaateid, nautida kaunist merevaadet, mängida lauamänge jne. Meie giid organiseeris aga laevabaari ruumis ühislaulmise, akordioni saatel, mis jätkus hiljem hotellis tantsukeerutusega. Järgneval päeval tutvusime Soome merepealinna kauni ja omapärase loodusega ja parkidega, käisime Aleksander III suvekodus Langinkoskis, külastasime mereakvaariumit „Maretaarium“ jne. Olime põidlahoidjaks Anatolile merelauludefestivalil, mis korraldati Kotka kontsertsaalis. Kuni hilisõhtuni võtsime osa merepäevade teistest üritustest.

Suvekuudel toimusid väljasõidud mitmesse kaunisse paika Eestis: Haapsallu, Põltsamaale, Jõgevale, Jäneda talupäevadele. Haapsalus toimus kohtumine sealsete vaegkuuljatega, kusjuures tagasiteel käisime aiandites „Lahe Roos“. Põltsamaale sõit oli organiseeritud JVÜ juhatusel ja aktiivile. Seal tutvusime linnaga ja käisime „Roosiaias“. Mõlemal väljasõidul täiendasid meie lillearmastajad-osavõtjad oma lilleaeda uute ja huvitavate roosiistikutega. Pärast Jõgeva linnaga tutvumist, tutvusime ka Lohusuu Realkooliga.

Järgnevalt on paika pandud osaleda Kalevipoja Kala- ja Veefestivalil Kasepää, Tartu Lillemessil. Kohapeal võtame vastu Tartu vaegkuuljaid. Septembris - oktoobris saavad arvutiõppe koolituse projekti raames kaks gruppi

(eesti ja vene keelne), milles osalevad Jõhvi Vaegkuuljate Ühingu liikmed.

Töö jätkub ka järgnevatel kuudel, sest septembrist jätkuvad nõustamised

kuuldeaparaatide ja abivahendite hooldusest ning remondist, toimuvad teabepäevad ja kohtumised ametnikega.

Seniks, huvitavaid kohtumisi ja kordaminekuid planeeritud

tegevustes!

Hilja Makara JVÜ juhatuses esimees

PÄRNAKAD LAHEMAAL

Ekspursioonile Lahemaale minekuks oli kokku tulnud 30 inimest. Sõitu alustasime 24. juuli hommikul. Giidi osa täitis bussijuht Rein, kes tutvustas meile ka teeäärseid vaatamisväärsusi. Esimene suurem peatus oli Palmse mõisas. Imetlesime ilusat aeda ja ümbrust. Käsmu poole sõitsime läbi Lahemaa Rahvuspargi. Oli võimalus näha suurt Jaani-Toome kivirahnu (vt foto grupipilt kivirahnu juure), maaalust jõge välja voolamas jm. Käsmus külastasime meremuuseumi, surnuaeda ja kirikut.

Edasi sõitsime läbi Loksa Pärisea poolsaarele. Kaunis looduslikus kohas Turbaneemel pidasime ühise pikniku. Viinistus külastasime hr. **Manitski** eramuseumi, kus on 400 ekspositsiooni Eesti tuntumate kunstnike töödest. Väga huvitav oli!

Tagasi sõites vaatasime Jägala juga ja Varbola linnust. Sõiduaegadel räägiti huvitavaid lugusid ja kõlasid lauludki!

Oli tore ja kõigile väga meeldiv ekspursioon.

Milvi Peet ja Helgi Tuul

LÄÄNLASTE SUVI

Meie ühingu rahvas otsustas seekord vaadata ringi omal armsal Läänemaal. Nagu tavaks on saanud, algas sõit linna veetorni juurest. Sihiks Matsalu Looduskeskus Penijõel. Väljapanekute kaudu saime ettekujutuse Läänemaa väga mitmekesisest taimestikust, metsloomade ja lindude elust. Lindude rännet võisime jälgida tablool süttivate tulede järgi. Kõige kaugemale – Lõuna Aafrikasse lendavad pääsukesed. Kena ülevaate sai vaatetornist ja laudteed kõndides võis nautida puutumatu loodust.

Järgmine sihtpunkt oli Lihula., kus asuvad 13. sajandil rajatud piiskopilinnuse varemed. Mõisahoones asuvas muuseumis oli väljapandud Läänemaale iseloomulikud rahvariideid, vaipu, tekke ja tööriistu. Käisime ka Lihula vallavalitsuses, kus andsime üle vaegkuuljaile vajalikku infomaterjali. Tagasitee viis meid Suure Lähre mõisa. Vastu võttis ja oli ka giidiks praegune mõisaomanik Mart Helme. Mõisa omaaegne ilu on osaliselt taastatud. Mart Helme abikaasa on maalinud kunagiste mõisaomanike vapid. Mõisas on ka muuseumiruum, kuhu oli kogutud palju vanaaegseid esemeid. Nii mõndagi nägime esimest korda ja ei osanudki eseme otstarvet ära arvata.

Märkamatult oli saabunud õhtu ja tuli asuda koduteele. Oli tore ja meelde jääv üritus.

Trotsides augustikuu kuumi päevi, võtsid läänlased 16-17 augustil ette reisi Tartusse. Botaanikaaiia rohelus ja õiteilu sundis kuumuse unustama. Jaani kirikus reklaamitud sajad kujud jäid meil remondi tõttu nägemata, seevastu Mänguasjademuuseum oli tulvil lapsepõlve lelusid. Toomemäel imetlesime K. E. Baeri mälestussammast. Vanas Anatoomikumis peeti meile loeng suitsetamise ja alkoholi kahjulikkusest ja tutvusime inimkeha anatoomiaga. Tähetornis saime huvitavat infot tähtede ja galaktikate kohta. Käisime vaatamas ka Tamme staadionit ja spordihoonet. Külalislahkelt võeti meid vastu Tähtvere päevakeskuses. Järgmisel päeval sõitsime Kastresse, kus asub hooldekodu “Härmaalõng”. Selles paigas oli sõjaajal toimunud rasked lahingud. Edasi suundusime vaatama Alatskivi lossi. Giidi saatel saime ettekujutuse lossi kunagisest ilust. Kodutee viis läbi Palamuse- Tootsi ja Teele kunagise tegevuspaiga. Põltsamaa roosiaed tervitas meid õitemerega. Sügava mulje jättis Piliistvere kivikangur – Eestist represseeritute pühapaik. Oli

tõeliselt mitmekesine ja huvitav silmaringi arendav õppereis.

Heljo Paiso

SAARLASTE SUVI

Kui sügis-talvisel ajal said Saaremaa vaegkuuljad kokku Saaremaa Puuetega Inimeste Koja kaminasaalis, siis suvised kokkusaamised on olnud kõik väljaspool maja.

16. juunil sõitsime Kaarma valda GoodKaarma seebitallu, mida peavad eestlanna Ea ja inglane Steven Greenwood. Kuulasime põnevusega nende lugu, kuidas nad ostsid mõned aastad tagasi Kuressaarest 17 km kaugusele vana Kuke talu, asutasid perefirma nimega GoodKaarma ning hakkasid 2006.aasta sügisel esimese ettevõttena Baltimaades ökoseepe tootma.

Ea rääkis väga põhjalikult seebivalmistamisest. Seebid valmivad külmprotsess- meetodil. Lisakomponentideks on: mesilasvaha, kakaovõi, oliivi- ja päevalilleõli, palmi- ja kookospähklirasv. Lõhna saamiseks lisatakse eeterlikke õlisid, ka neid saime nuusutada. Saadud värske seebisegu läheb puidust vormi. Paari päeva pärast võetakse seep vormist välja ja jäetakse umbes neljaks nädalaks kuivama. Seebi lõikamist sobivateks tükkideks demonstreeris meile Steven ise. Nii sünnibki nahka niisutav kvaliteetne seep, mida tehakse algusest lõpuni käsitsi, samuti pakendatakse oma kätega. Saime teada, et praeguseks toodetakse juba 13 erinevat seebisorti. Ka vaegkuuljad ei jätnud võimalust kasutamata, et osta endale tervisele kasulikke ehedat looduslikku seepi. Pärast jõime talu kõrval asuvas aiakohvikus mahekohvi ja –teed ning sõime perenaise küpsetatud maitsvat kooki.

4. juulil kogunesid Saaremaa vaegkuuljad taas, et minna seekord naabersaare elu-olu kaema. Algas sõit Triigi sadamasse, et siis praamiga Sõrusse jõuda. Praami peal saime kokku Hiiumaa vaegkuuljate eestvedaja Ene Ogaga, kes oli meile giidiks Hiiumaa reisil. Tutvusime Hiiumaa vaatamisväärsustega - sõitsime läbi jõuka Emmaste valla, kus bussioote-paviljonid olid nagu nukumajakesed, käisime Kassari säärel, kuid ajanappuse tõttu pikka matka Sääretirbi tippu me ette ei võtnud.

Ronisime Orjaku linnuvaatlustorni platvormile, kus avanes ilus vaade lahtedele ja laidudele. Nägime ka Kassari kabelit ja surnuaeda. Piilusime eemalt Suuremõisa mõisa, kus praegu asuvad põhikool ja Suuremõisa tehnikum ning kuulasime Ene põnevaid jutte mõisaomanikest Ungern-Sternbergidest. Külastasime Vaemla villavabrikut, kui mõnus villa lõhn seal oli...Üks reisi omapärasemaid kohti oli Kummistu kalmistu, mis asus justkui metsa sees.

Edasi jätkus sõit Soera talumuuseumi poole, kus ootas ees kohtumine Hiiumaa vaegkuuljatega ning lõunasöök - läätserokk ning leivapodi. See talutoit osutus ääretult maitsvaks.

Uurisime, kuidas elavad hiidlastest kõvakuuljad ning rääkisime, kuidas on asjad korraldatud Saaremaal, et oma puudega paremini hakkama saada. Et see põgus kohtumine viimaseks ei jääks, kutsusime hiidlased järgmiseks suveks meile külla.

Edasi võtsime sihi Hiiumaa ainukese linna Kärkla suunas, tehes sissepõike ka Suursadamasse. Kärklas käisime toredas käsitööpoes ning linna peal. Järgmine koht oli Ristimägi, kuhu jäid maha ka meie tehtud ristikesed. Ees ootas meid seekordse Hiiumaa reisi viimane koht - Tahkuna tuletorn, kus tegime taas pikema peatuse, et jõuaks torni ronida, kõndida mööda energiaringi ning olla mälestusmärgi juures mõttes nende lastega, kes hukkusid „Estonial”. Tagasitee Sõru sadamasse kulges ladusalt ning hilisõhtuks olime kõik juba oma kodudes, meeldivalt väsinud ning rahul toreda päevaga. Veelkord aitäh Enele ja teistele toredatele hiidlastele!

28.-29. juulil toimusid Karujärvel järjekordsed Saaremaa PIK organisatsioonide suvepäevad, kust ei puudunud ka vaegkuuljad koos laste ja lastelastega. Ilm oli sel aastal tuulisem ja jahedam, kuid miski ei jäänud tegemata. Kuulasime külalislektorit Sotsiaalministeeriumist, kes rääkis muudatustest seoses puudeastme toetustega.

Osalesime sportmängudes. Lesta viskamisel tuli auhinnalisele kohale Saaremaa noor vaegkuulja Silver Paltser. Õhtul oli ühislaulmine ning muusika saatel tantsukeerutamine lõkketule valgel.

Järgmisel hommikul oli kohtumine üllatuskülaliselega pr. Roi'ga, kellel olid kaasas 3 vahvat koera ja kes jagas mitmesuguseid nippe, kuidas koertega paremini toime tulla.

Järgmisel aastal tuleme jälle Karujärve suvepäevadele, sest siia lihtsalt ei saa tulemata jätta. Sellised ühisüritused on äärmiselt toredad ja vajalikud!

8. augustiks tellisid Saaremaa vaegkuuljad ilusa ilma ning läksid teist aastat järjest Nasvale Vello Ristaini juurde lestapidu pidama. Nii hea oli juttu puhuda ning süüa suitsulesta, mis maitses imehea! Aitäh Heinole kalapüüdmise ja Vellole kalade suitsutamise eest! Meresõitu me seekord tegemas ei käinud, kuid järgmisel aastal 08.08.08, siis mõtleme veel lisaks midagi huvitavat välja, seda tingib juba maagiline kuupäev.

Suvi oli vaegkuuljatest saarlastel sünnimusterohke, ka sügis tundub põnev tulevat. Septembris on külla on tulemas Soome kuulmispuudega inimesed. Jätkame projektiga „Sportlikud vaegkuuljad II”, tutvudes erinevate SPA-de ja ujumisvõimalustega Kuressaares. Korraldame erinevaid teabepäevi ning loodame, et Tallina Kuulmisrehabilitatsioonikeskus tuleb sügisel ka Saaremaale, sest abivajajaid on palju. Oktoobris on tulemas kuulmisnädal ning siis ei ole enam jõuludki kaugel.....

Alates 18. augustist on jälle võimalik igal neljapäeval kl.14-15 Saaremaa Puuetega Inimeste Koja majas, Kuressaare Pikk 39 saada kuulmisnõustamise teenust.

Eda Põld

ORGANISATSIOONIDE JUHID KOOLITUSEL

8. ja 9. juunil olid Viljandi lähedal Kõrgemäe turismitalus koos EVL organisatsioonide juhid ja juhatuste liikmed. Koolitusprogrammi suuniseks oli anda vajalikke teadmisi ja praktilise töö kogemusi organisatsioonide tegevuse arendamiseks, majandamiseks, koostööks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks. Elav mõttevahetus toimus koolitusel osalenud Riigikogu sotsiaalkomisjoni liikme Marika Tuusiga. Seoses elanikkonna vananemisega, suurenevad lahendamist vajavad sotsiaalsed probleemid ka vaegkuuljate hulgas. Et Marika Tuus on ka Ringhäälingunõukogu liige, siis sai antud temale üle EVL Üldkogu liikmete pöördumine Rahvusringhäälingu Nõukogule.

Omavalitsuse võimalustest ja koostööst puuetega inimeste organisatsioonidega, rääkis Viiratsi vallavanem Väino Luik. Väga olulise teemaga: arvestus ja raamatupidamine ning arhiivindus liikmesorganisatsioonides, esines Sirje Tihhanov Tartu Puuetega Inimeste Kojast. Rühmatöodes otsiti lahendusi organisatsiooni tugevdamise-, liikmete arvu suurendamise-, teenuste pakkumise ja teistes küsimustes. Ehkki informeeritus kuulmisabist on suurenenud ja muutunud kättesaadavamaks, jääb riikliku toetusega abivahendite saamise võimalused eakamatele inimestele endiselt piiratuks (piirmäär 3500 kr) Samuti tõdeti, et on tekkinud probleem pädevate ühingu juhtimisega toimetulevate inimeste leidmisega. Vaatamata mahukale koolituse ajakavale, leiti aega omavahelisteks vestlusteks ja töökogemuste vahetamiseks. Imetleti ja nauditi kaunist Viljandimaa loodust ja turismitalu huvitavaid ehitusi.

Projektijuht Uno Taimla

ROOTSI JA NORRA PENSIONÄRID JA KUULMISPUUDEGA INIMESED EESTIS

10-12 augustil viibisid Eestis tutvumisreisil Rootsi Värmlandi ja Norra Hedmargi maakonna pensionäride ja kuulmispuudega inimeste esindajad (kokku 88 inimest) Esimesel päeval tutvuti Rakvere linnaga, käidi sees ka linaste tekstiilitoodete valmistamise vabrikus. Nendel on koostööpartneriks Värmlandis asuv Arvika tekstiilitsehh.

Rakvere Ordulinnuse külastust alustati ajaloolise suurtükipauguga! Külalisi oli tervitama tulnud Tiia Sihver - endine Lääne Virumaa Puuetega Inimeste Koja Juhataja, kes praegu töötab EV Sotsiaalministeeriumis.

Esimene matkapäev lõpetati kohtumisüritusega Tallinna Teletornis, kus Rootsi-Norra kolleegidega olid tulnud kohtuma Valdek Mikkal Eesti Pensionäride Liidust, Andrus Helenurm ja Uno Taimla Eesti Vaegkuuljate Liidust, Evi Viirsalu Vanurite Eneseabi ja Nõustamise Ühingu. Informatsiooni pensionäride ajalehe "Videvik" jaoks oli kogumas peatoimetaja Ants Tamme. Värmlandi Vaegkuuljate Ühingu ja Eesti Vaegkuuljate Liidul algas koostöö juba peaaegu 10 aastat tagasi. Selle eestvedajaks oli Värmlandi Invaühingute juht Stig Björklund, kes on palju teinud ka meie liikumispuuetega inimeste heaks. Rootsi kolleegide vahendusel on läbi viidud koolitusi ja saadud vajalikku kuulmisalast informatsiooni. Meil on olnud meeldiv võimalus, tänu Hedmargi vaegkuuljate ühingu juhi Trond Solvang'ile, osaleda ka koolitusseminaril Norras.

Värmlandi maakonna pensionäride rühma juht Vera Klarström oma sõnavõtus tões, et Eesti riik on viimastel aastatel palju arenenud ja seega peaksid ka sotsiaalsed probleemid olema rahuldaval tasemel. Valdek Mikkal andis lühiülevaate meie pensionäride ja vanurite elust

ja tegemistest ja avaldas lootust, et järgmisel aastal tutvuskid ehk Rootsi sotsiaalelu korraldusega Värmlandi maakonnas! Ants Tamme rõhutas kirjaliku informatsiooni tähtsust ja et see jõuaks senisest suuremale arvule vanuritele ning puuetega inimestele. Vastastikuse informatsiooni aitas arusaadavaks teha nii eestikeelne kui ka rootsikeelne Rootsisis elav eestlanna Hilja Tuulik-Larsson. Palju tänu Hiljale!

Teisel matkapäeval tutvuti Tallinna vanalinnaga ja teiste ajalooliste vaatamisväärsustega.

NB! Värmlandi Invaühingute juhi Stig Björklundi juhtimisel toimus Tallinnas 8. septembril töönõupidamine põhjamaade vaegkuuljate organisatsioonide (Norra, Rootsi ja Eesti) koostöök aastatel 2008-2009. Selleks on vaja koostada projektid raha taotlemiseks. Lepiti kokku töötada järgmistes valdkondades: abivahendid, kuulmiskahjustuste ennetustöö, eakate vaegkuuljate probleemid, kuuldavusest ühiskondlikes ruumides jt Projektitaotluste rahuldamise korral toimub järgmine töökonverents Karlstadis 2008.aasta veebruaris.

Uno Taimla

EAKAD VAEGKUULJAD ARVUTIÕPPEL

Kohtumis- ja teabeüritustel teostatud küsitluste põhjal on selgunud, et arvutite ja interneti kasutamine vanemaaliste kuulmispuudega inimeste hulgas on vähene. Üleriigiline arvutiõpetuse lühikursuse "vaata maailma" teostus ei olnud vaegkuuljaile alati sobiv. Kuulmispuudega eakamate inimeste õpetamine on seotud lisaabivahenditega ja nendega suhtlemiseks on vaja kogemusi omavaid lektoreid. Käesoleval kevadel Sotsiaalministeeriumi Eakate Poliitika Komisjoni poolt väljakuulutatud projektikonkursile "E-kaasatus eakatele inimestele" esitas projektitaotluse ka Jõhvi VÜ esinaine Hilja Makara. Eesmärgiks seati esmase arvutikasutamise- ja vaegkuuljate kodulehe

internetis praktilise kasutamiskuse omandamine. Saanud positiivse vastuse projekti teostamiseks, alustati kahe õpperühma: eesikeelne 10 inimest ja venekeelne 10 inimest komplekteerimist ja vajaliku õppematerjali hankimist.

10. septembril toimus esimene õppepäev Jõhvi Kultuurikeskuse õppeklassis. EVL Juhatus liige Uno Taimla tõi Tallinnast õppuste ajaks kaasa ka vaegkuuljaile võimendusseadme ning innustas algajaid arvutihuvilisi õppima arvuti praktilise kasutamise oskust ja otsima vaegkuuljaile kasulikku infot ka EVL kodulehelt www.vaegkuuljad.ee Lektor ja juhendaja Andrus Rekor Jõhvi Kultuurikeskusest tutvustas läbivõetavat programmi ja soovis huvitavaid elamusi arvutimaailmas. Õppuste ajal täidab grupivanema ülesandeid juhatus liige Leili Saguri.

Kindlasti on projektidega "E-kaasatus eakatele inimestele" haaratud ka vaegkuuljaid teistest vaegkuuljate ühingutest kohalike puuetega inimeste organisatsioonide vahendusel. Arvuti esmakasutamise oskus ja interneti kasutamine ning koduleheküljelt saadav info võimaldab parandada kuulmispuudega toimetulemist. Paremini mõistetavamaks saavad ka kuulmisabi ja rehabilitatsiooniga seonduvad küsimused.

Interneti kasutamise oskus võimaldab eakamatele inimestele rohkem suhtlemisvõimalusi Eestis ja ka väljaspoole vabariigi piire. Tuleb aga tõdeda, et käesoleva koolitusega omandatud teadmisi on vaja pidevalt praktiseerida ja arendada. E-teadmistega eakamaid inimesi on võimalik rakendada ühiskondlikes organisatsioonides vabatahtlike tugiisikutena. Väarikat "Rahvusvahelise eakate päeva" tähistamist 1. oktoobril!

Uno Taimla

BELLA ITALIA!

11. juulil alustas üle-eestiline vaegkuuljate grupp Tallinnast reisi Itaalia suunas. Kaasas oli grupijuht Kristin „Aaria reisidest“, bussijuhtideks Raivo ja Tõnu.

Juba Eesti-Läti piiril tabas meid väike äpardus bussi käigukastiga, kuid bussijuhid suutsid vea ise ära parandada ning jätkasime rõõmsalt oma sõitu. Esimese suurema peatuse tegime pärast Läti-Leedu piiri, kus kinnitasime keha ja nautisime toredat ümbrust ning eksootilisi loomi ja linde. Esimene ööbimiskoht oli Poolas. Järgmisel päeval toimus giidide vahetus. Giid Merje tuli Horvaatiast ja Tallinna jõudmata istus ümber meie bussi, et meid Itaaliasse viia. Selgub, et giididel on suvehooajal väga tihedad tööpäevad!

Meie aga pöörasime edasi Tšehhi poole. Ees oli ootamas õhtusöök ja öömaja Lõuna –Tšehhi väikelinnas Hodoninis. Kuna olime tee peal palju aega kaotanud, siis veinikülla jõudsime alles kella ühe paiku öösel! Peale sööki kutsus omanik meid veinikeldrisse erinevaid veine degusteerima ning kaasa ostma. Ööbima saime alles vastu hommikut. Reisi kolmas päev viis meid Austriasse. Pealinnas Viinis oli linnaekskursioon. Mällu jäid Ringstrasse, püha Stefani toomkirik, mis on liivakivist ning aja jooksul tumeneb veelgi, Hofburgi loss oma arvukate tubadega, mälestusmärgid kuulsatele muusikutele, kirjanikele ja muidugi see kaunis rohelus.

Ületasime Austria Alpid, Itaalia Alpid ja olimegi Itaalias! Mitu tundi peale südaööd jõudsime Veneetsiasse, kus ööbisime mugavustega majakestes, mis sarnanesid vagunitega.

Järgmisel päeval sõitsime Monte Titano mäele, kus asub üks maailma vanimaid ja väiksemaid vabariike - San Marino. Mäkketõus oli vaevaline, kuid milline ilus vaade avanes ülalt. Eemal sinetas Aadria meri ning San Marino Vabariik oli justkui peopesal.

Ööbima sõitsime Rooma lähedale Ostia kuurortlinna. Teel läbisime ka kuulsa 11 km pikkuse Gran Sasso tunneli.

Järgmisel päeval püüdsime leida Ostia Anticat, Vana-Rooma kuulsat sadamalinna. Lõpuks leidsime selle kuulsa sadamalinna üles. See oli sama hästi säilinud kui kuulus Pompei, kuid mitmeid kordi väiksem.

Kuues ekskursioonipäev viis meid ammuoodatud Rooma. Alustasime Vatikanist, külastasime Püha Peetruse katedraali, kuplit, muuseumi. Sellele järgnes linnaekskursioon: Navona väljak, Pantheon (võimas ehitis, mille kuppelkatuse

keskel oli auk, kuid millest vihma sisse ei sadanud, kui päike paistis, siis oli sees võimalik päikesekella vaadata). Antiikse Trevi purskkaevu juures püüdsid kõik vähemalt kaks korda münti parema käega üle vasaku öla visata: esimene kord pidi tähendama tagasitulekut Rooma ja teine õnnelikku armastust! Unustamatu mulje jätsid foorumid, Colosseum ja Triumfikaar. Küll oli ikka kuum, termomeeter näitas 42 kraadi, päike lõõskas otse lagipähe. Veepudel pidi kogu aeg käepärast olema, et värskendavat sõõmu võtta, kõige tipuks ei töötanud bussis konditsioneer

Seitsmendal päeval sõitsime Pisasse. Teel olles nautisime aknast Toscana maakonna kauneid vaateid: küpressid, piiniad, viinapuud jne.

Kuna ööbimiskoht asus kõigest 700 m kaugusel maailmakuulsast Imede väljakust, siis läksime juba õhtul uudistama seda viltust kellatorni ja katedraali. Tulede valgel oli väga ilus, minu meelest reisi kõige ilusam koht! Ka järgmisel hommikul käisime veel seal, et näha neid tuntud ehitisi päevavalgel.

Edasi viis buss meid Firenzesse. Imetlesime Santa Croce kirikut, Firenze toomkirikut, selle uksi, mis olid justkui kullast, uhkete nikerdustega ning mida kutsuti paradiisivärvateks. Saime ka vaba aega, et omal käel tutvuda kuulsa renessansi hälliksi peetava linnaga. Ööbima sõitsime tuttavasse kohta Veneetsia lähisteles.

Üheksanda päeva varahommikul sõitsime väikese laevukesega ehk vaporettoga Veneetsiasse, kus toimus taas linnaekskursioon. Oli ikka uhke tunne olla paljudest filmidest, reklaamiklippidest tuttavalt platsil - San Marco (Püha Markuse) väljakul. Tuvisid oli seal tõesti palju, lausa hirm hakkas! Ühed pulmad nägime ära. Rialto sild oli võrratu. Paljud meist

ära. Rialto sild oli võrratu. Paljud meist kasutasid võimalust sõita gondliga. Veendusime, et ega ilmaasjata öelda, et Veneetsia on Aadria mere pärl.

Ja algaski tagasitee. Nüüd oli mahti ka kauneid Alpisid imetleda ja teada saada, et just siin kasvabki selline taim nagu edelveiss, millest laulegi loodud. Jälle Austriast, Tšehhist, Poolast, Leedust ja Lätist läbi ning 22. juuli öötundidel jõudsimme tagasi Eestisse.

Mida arvasid osavõtjad reisi kohta?

Viljar: *Mulle meeldisid kõige rohkem Vatikan, Veneetsia ja San Marino. Pisa oli ka ilus. Need olid huvitava, ajaloolise väärtusega kohad. Reisiga jäin väga rahule.*

Mart: *Pisa meeldis, see kuulus viltune kellatorn. Rooma eeslinn meeldis, samuti Rooma. Üldiselt jäin kogu reisiga rahule, kui vaid seda bussilogu poleks olnud!*

Viive: *San Marino meeldis!. Minu jaoks oli reis liiga kiire, rohkem oleks tahtnud näha!*

Kaia: *Reisist on väga head muljed. Üldiselt meeldisid kõik kohad, kus käisime. Kohe meenusid Pisa, San Marino ja Veneetsia.*

Jane ja Erki: *Kõige enam meeldisid Austria, Firenze, Pisa ja Veneetsia. Firenze võlus meid oma kuulsate kunstnike kujude ja ilusate hoonetega. Veneetsias oli huvitav see, et sõiduteede asemel olid kanalid, kus liigeldi gondlite ja paatidega. Väga meeldis tänavakaubandus. Muidugi kurnas meid kohutav kuumus. Aga jääme oma reisiga rahule!.*

Sander: *Mulle meeldisid Vatikani muuseumid, veel tuleb meelde Veneetsia. Reisiga jäin rahule, aga mitte bussiga!*

Kaie: *Kõige meeldejäävamad paigad olid San Marino ja Veneetsia oma ekstreemsete asukohtadega. Ja Imede väljak Pisas oli tõesti imeline!*

Reisiga jäin väga rahule. Bussijuhid ja giid olid väga toredad!

Kokkuvõtvalt võib öelda, et BELLA ITALIA ehk ILUS ITAALIA, nägime oma silmaga, et Itaalia on tõepoolest kaunis ja kogesime, et üheskoos reisida on mõnus. Leppisime kokku, et aastal 2009 läheme koos Hispaaniasse ja Portugali! Tulge koos meiega!

Eda Pöld

INFO Aurise toimetuse ootab vaegkuuljailt informatsiooni ja ettepanekuid:

- igapäevaelu toimetuleku kohta (õppe- ja kutsetöös, teeninduses, kodus, ühiskondlikes asutustes jm)
- kuulumisabivahendite saamise, nende kompenseerimise ja rehabilitatsiooniteenuste kohta
- vaegkuuljate organisatsioonilise tegevuse ja liikmeks vastuvõtmise kohta.

NB! Infot ja kontaktandmeid kohalike ühingute kohta saab Vaegkuuljate Liidu Keskusest (koduleht internetis www.vaegkuuljad.ee), kuulumiskeskustest ja ka sotsiaaltöötajatelt.

KUULMISABI JA KUULMISTEENUSTE SAAJAILE

- **Kuulumisrehabilitatsioonikeskus** Tallinn, Lembitu tn 10b, tel 6 454 046, faks 6 466 565
- **AS Ida-Tallinna Keskhaigla kõrva-, nina- ja kurguhaiguste osakond** Tallinn, Ravi tn 18, tel. 6207916, 6207061.
- **SA TÜ KLIINIKUMI kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakond** Tartu Puusepa 1a tel. 7319100, 7319479(sotsiaaltöötaja), 7319473(insener).
- **AS Tondi Elektroonika kauplus** Tallinn, Pärnu mnt 142, tel 6115 616 Avatud **kella 9–13 E– R .**
- **Eesti Vaegkuuljate Liidu kontoris** Tallinnas, **Toompuiestee 10**, tel. **6 616 394** vastuvõtt teispäeviti ja neljapäeviti 10.00-15.00.

Väljaandja: **Eesti Vaegkuuljate Liit** tel/faks 6 616 394
Toompuiestee 10, 10137 Tallinn

E-post: vaegkuuljad@hotmail.ee,

Kodulehekülj: <http://www.vaegkuuljad.ee>

Uno Taimla, Enn Kiiler